

Kurumlar Vergisinde Sürpriz İndirim

Vergi Bülteni

Bu bülten **MuhasebeTR** 'de yayınlanmıştır.
100.000'i aşkın üye sayısı ile 1 NUMARA

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

Önsöz

Kurumların elde ettikleri kazançlar üzerinden, yasada yer alan hüküm uyarınca, %20 oranında kurumlar vergisi ödenmesi gerekiyor. Ancak, geçici bir düzenlemeyle 2018, 2019 ve 2020 yıllarında söz konusu oran %22 olarak uygulandı. 2021 yılı başından itibaren kurumlar vergisi oranının otomatik olarak tekrar %20'ye düşmesi beklenirken, sürpriz bir gelişme yaşandı.

Bakanlık Mutfağında Yapılan İndirim Hazırlıkları Basına Yansıdı

Önce önümüzdeki yıl için uygulanacak kurumlar vergisinin oranının düşürülmesine yönelik yapılan hazırlıkların kokuları, Hazine ve Maliye Bakanlığının mutfağından etrafa yayılmaya başladı. Gazetelere yansıyan haberlere göre, “Ciro bazında bir ayırım ile KOBİ’ler başta olmak üzere daha küçük işletmelere daha düşük bir oran uygulanması üzerinde çalışmaların ilerlemiş durumda” olduğu söylendi. Bu çerçevede, Kurumlar Vergisinde ciro bazlı sisteme geçilerek, Kurumlar Vergisini yüzde 15 - 18 düzeyine düşürme yönünde hazırlıklar yapıldığı, indirim uygulaması için 10 milyon lira ciro sınırı getirilmesi planlandığı duyuruldu.

Ancak, sonrasında ciroya endeksli kurumlar vergisi indiriminin; vergi mükellefleri arasında eşitsizlik ve adaletsizliğe yol açabileceği gibi, bazı işletmelerin bu ciroyu aşmamak için yan yollara sapmalarının sıkıntılara neden olabileceği değerlendirilmiş olmalı ki TBMM’ne sunulan Kanun Teklifinde ciroya göre indirim önerisinden vazgeçildiği görüldü.

Cumhurbaşkanına Kurumlar Vergisi Oranını İndirme Yetkisi Veriliyor

Kurumlar Vergisi Kanununun “Kurumlar vergisi ve geçici vergi oranı” başlıklı 32. maddesinin birinci fıkrası aşağıda yer aldığı şekildedir.

“(1) Kurumlar vergisi, kurum kazancı üzerinden % 20 oranında alınır.”

16 Ekim 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na verilen “İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”nin 33. Maddesi ile yukarıdaki fıkraya aşağıdaki cümlelerin eklenmesi öngörülmektedir.

"Cumhurbaşkanı, bu oranı beş puana kadar indirmeye ve tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir."

Yukarıdaki cümleyi ilk okuduğumda, bir an için yapılacak düzenlemenin Türkiye Futbol Federasyonunun disiplin talimatıyla karışmış olduğunu sandım. Çünkü normal bir vergi kanununda vergi oranı belirtildikten sonra, bu vergi oranını kanunda belirtilen sınırlar dâhilinde indirmeye veya artırmaya, tekrar kanuni seviyesine getirilmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilir. Yani vergide puan indirimi değil oran indirimi olur.

Diğer taraftan, kanuna eklenmek istenen cümleyle, yapılan açıklamalar arasındaki ciddi bir uyumsuzluk olduğu görülüyor. Basına yapılan açıklamalarda kurumlar vergisinin oranının önümüzdeki yıl için %15'e indirilmesi yönünde Cumhurbaşkanına yetki verileceği yönünde

açıklamalar yapılıyor. Oysa, yukarıda kanuna eklenmek istenen cümleyi dikkatli bir şekilde okuduğumuzda, sanki kurumlar vergisinin oranının %5'e indirilmesi konusunda yetki veriliyormuş gibi anlaşılacak bir şekilde yazıldığı görülmektedir.

Kanuna eklenmesi öngörülen bu cümlede çok ciddi bir ifade zafiyeti ve özensizlik olduğu görülmektedir. Bu nedenle, söz konusu değişiklik hükmünün düzeltilerek, aşağıda yer aldığı şekilde yapılması yerinde olacaktır.

"Cumhurbaşkanı, bu oranı % 15'e kadar indirmeye ve tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir."

2021 Yılında Kurumlar Vergisinin Oranı %15 - %20 Aralığında Olacak

Cumhurbaşkanına verilecek olan yetki çerçevesinde, 2021 yılı kurumlar vergisinin oranı %15 - %20 aralığında kalan bir marj içerisinde belirlenecektir. Yani Cumhurbaşkanı kendisine verilecek olan yetkiyi kullanarak kurumlar vergisi oranını %18'e indirebileceği gibi, yetkisini son haddine kadar kullanırsa, önümüzdeki yıl Kurumlar Vergisi oranı %15'e kadar inebilir.

Yetki maddesine bakıldığında, söz konusu yetkinin kurumlar vergisi mükelleflerinin tamamı açısından kullanılacağı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade şekliyle, madde metnine eklenecek cümleye göre, kurumlar vergisi mükelleflerinin çalıştıkları sektör, ciroları, çalışan sayıları yahut aktif toplamalarına göre tabi tutulacakları verginin oranında bir farklılaştırma olanağı bulunmuyor.

Uyumlu Mükelleflerde Kurumlar Vergisi %14,25'e İnebilir

Cumhurbaşkanı yetkisini kullanır ve önümüzdeki yıl Kurumlar Vergisi oranı %15'e inerse, ayrıca matrah üzerinden de %0,75 lik "Uyumlu Mükellef İndirimi" yapılacak. Yani Kurumlar Vergisi oranı, vergisini düzenli ödeyen uyumlu mükelleflerde %14,25'e inmiş olacak.

Halka Açılacak Şirketlere Müjde: Daha Az Kurumlar Vergisi Ödeyecekler

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilen "İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi"nin 33. Maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 32. maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi öngörülmektedir.

"(6) Payları Borsa İstanbul Pay Piyasasında ilk defa işlem görmek üzere en az %20 oranında halka arz edilen kurumların (bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri hariç) paylarının ilk defa halka arz edildiği hesap döneminden başlamak üzere beş hesap dönemine ait kurum kazançlarına kurumlar vergisi oranı 2 puan indirimli olarak uygulanır. İndirimden yararlanılan hesap döneminden itibaren beş hesap dönemi içinde pay oranına ilişkin bu fıkra ile belirlenen şartın kaybedilmesi halinde, indirimli vergi oranı uygulaması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir."

Sermaye piyasasının gelişmesini sağlamak ve şirketlerin halka açılmasını teşvik etmek üzere, fıkra da yararlanamayacakları belirtilen şirketler dışında kalan şirketlerin, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem görmek üzere en az %20 oranında paylarını halka arz etmeleri durumunda, bu şirketler kurumlar vergisini %2 oranında indirimli hesaplayacaktır.

Diğer taraftan, bu şartları sağlayacak olan mükelleflerde, öncelikle uyumlu mükellef indirimi mi yoksa Borsa İstanbul'da işlem görmek üzere halka açılmaya ilişkin olarak indirimli kurumlar vergisinin mi uygulanacağı konusunda soru işaretleri oluşabilir.

Şahsi kanaatimize göre, öncelikle Borsa İstanbul'da işlem görmek üzere halka açılmaya ilişkin olarak indirimli kurumlar vergisinin uygulanarak, beyannameye göre ödenmesi gereken kurumlar vergisi tutarının hesaplanması, ardından söz konusu verginin %5'inin ödenmesi gereken kurumlar vergisinden düşülmesi gerekir. Ancak, bu duruma madde gerekçesinde yer vermek suretiyle açıklığa kavuşturulmasında yarar bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Cumhurbaşkanı yetkisini kullanır ve önümüzdeki yıl kurumlar vergisi oranını %15'e indirirse, yasaya eklenecek fıkra hükmünü yerine getirecek şekilde halka açılacak şirketlerde Kurumlar Vergisi oranı %13'e düşecek olup, eğer söz konusu şirket aynı zamanda vergilerini düzenli ödeyen uyumlu mükellef ise kurum kazancı üzerinden ödeyeceği kurumlar vergisinin oranı %12,35'e inmiş olacaktır.

Uygulamadan Hangi Halka Açık Şirketler Yararlanacak?

Kanun Teklifinin 42. maddesine göre; kanun teklifinde yer alan 33. maddenin 1/1/2021 tarihinden, özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerde 2021 takvim yılında başlayan özel hesap döneminin başından itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüş.

Eğer kanun teklifi bu şekliyle yasalaşırsa; bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri haricinde kalan şirketlerin, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem görmek üzere en az %20 oranında paylarını halka arz etmeleri durumunda, bu şirketler kurumlar vergisini %2 oranında indirimli olarak hesaplayacaktır.

Dikkat edilecek olursa, kanuna eklenecek fıkra hükmüne göre, %2'lik indirimli kurumlar vergisinden yararlanma olanağı, "Halka Açık" olan tüm şirketlerin tamamına sağlanmıyor. İndirimli kurumlar vergisinden yararlanma olanağı; paylarının en az %20'sini, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem görmek üzere, "İlk Defa Halka Arz Eden" şirketlere 5 hesap dönemi ile sınırlı olmak üzere sağlanıyor.

Bu durumda şu sorunun cevabını vermek gerekiyor. Yukarıdaki şartları sağlamak üzere hangi tarih itibarıyla halka açılan şirketler bu uygulamadan yararlanacaktır?

Yürürlük hükmünü dikkate aldığımızda, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, paylarının en az %20'sini, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem görmek üzere, “İlk Defa Halka Arz Eden” şirketlerde, 2021 – 2025 hesap dönemlerine ilişkin kurum kazançlarına, kurumlar vergisi oranının %2 indirimli olarak uygulanacağı şüphesizdir.

Diğer taraftan, 2020 yılının özellikle üçüncü çeyreğinin başlangıcından bu yana Borsa İstanbul'da çok başarılı halka arz örnekleri yaşandı. Peki, bu şirketlerin durumu ne olacak, bu şirketler %2'lik indirimli kurumlar vergisi uygulamasından yararlanamayacak mı?

Fıkranın yazım şekline göre, ilk halka arzdan itibaren, uygulama ileriye yönelik olarak kurgulanmış ve 5 hesap dönemiyle sınırlandırılmış. Fıkroda yer alan şartları, daha önceki yıllarda yerine getirerek, hisselerini halka arz etmiş şirketlerde ne yönde işlem yapılacağı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Yani fıkra hükmüne bakarak, 2020 yılında halka açılanlar da bu hükümden ileriye yönelik olarak 4 hesap dönemi yararlansınlar şeklinde bir çıkarsama yapma olanağı bulunmamaktadır. Bu durumda, %2'lik indirimli kurumlar vergisi uygulamasından, 2020 yılı sonuna kadar halka açılan mevcut şirketlerin yararlanamayacağı gibi bir sonuç ortaya çıkıyor.

KOBİ Dostu Bir Uygulama Olur

Ülkemizde üretimin ve istihdamın çok büyük kısmı KOBİ'ler tarafından gerçekleştiriliyor. Covid-19 salgını sonrasında ekonomimizi ayakta tutmak için, milyonlarca çalışana istihdam olanağı sağlayan KOBİ'lere nefes aldirmek ve yaşatmaktan başka çaremiz bulunmuyor.

Önümüzdeki yıl için düşük oranlı kurumlar vergisi uygulanması, özellikle KOBİ'ler ve küçük işletmelerimizin pandemi döneminde aldıkları yaraları sarmalarına ve iyileşmelerine çok yardımcı olacaktır.